

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas III. Quale sit prædicatum vitalitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

mero praesentiam, quam acquiri motu progressivo, ponere potuisset in me aliud agens. Ergo actio productiva praesentiae non habet immanentiam requisitam.

RESPONDUM SUPRA. Vitalitatem motus, non esse pensandam ex termino, qui est praesentia, sed ex modo illius acquirendae; non eodem autem modo, acquireretur, si acquireretur impulsu v. g. quem produceret aliud agens, quia ad hunc non nisi passivè se haberet anima.

DICES TERTIO. Actio, quae manus seipsam movet, non est diversa ab actione, quae movet alterius manus; sed quae movet alterius manus, non est vitalis, Ergo nec prior est vitalis. Major probatur. Quia eadem est ubique praesentia, idem specie motus, idem specie subiectum, Ergo & actio eadem specie erit.

RESPONDETUR. Ad diversificandos hos motus, attendendum est ad diversitatem modi agendi; quia motus, quo se movet manus, est immanentia actione productus; motus autem productus in aliena manu, est productus actione transeunti.

DIFFICULTAS III.

Quale sit praedicatum Vitalitas.

ALIA phrasi idem proponi solet, an actum vitalem Deus, vel alia potentia, supplere possit. Plura huc concernentia videnda erunt, ubi agitur qualenam sit praedicatum libertas.

DICENDUM est primo. *Actum vitalem quatenus, seu entem à vitalitate, non posse à Deo suppleri, vel ab alia potentia distincta.*

PROBATUR PRIMO. Et esset ille actus vitalis, & non esset, esset quidem ut supponitur, non esset autem, quia non esset ab intrinseco, sed v. g. à Deo vel ab alia potentia.

PROBATUR SECUNDO. Hoc quod est me agere, non potest suppleri à Deo, quia & ego agerem & non ego; agerem ego quia dicis suppleri à Deo posse, hoc, quod est me agere, & non agerem ego, quia ageret non nisi Deus adeoque; non ego. Quod si hoc est me agere non potest suppleri à Deo, Ergo nec id, quod est agere ab intrinseco, potest suppleri à Deo. Quia hoc quod est me agere ab intrinseco, solis verbis differunt.

PROBATUR TERTIO. Hoc quod est supernaturale, non potest suppleri à naturali, ut scilicet praedicatum naturalis, sit idem quod praedicatum supernaturale, Ergo nec id quod est esse ab intrinseco potest suppleri ab extrinseco, tamen enim naturale supernaturale, quam intrinsecum extrinseco opponitur. Sed hoc quod est esse actum vitalem, est esse ab intrinseco, Ergo ab extrinseco suppleri non potest.

DICENDUM est secundo. *Actum vitalem non verentem vitalitatem, seu secundum solam entitatem spectatum, posse à Deo produci, vel ab alia causa, à Deo assumpta.* Est conclusio Thomistarum & Suarezii Disputatione 48. Sectione secunda num. 9. contra Amicum tomo 3. Disp. 2. num. 80. & alios.

PROBATUR I. Entia quae aliqua praedicata connotativa habent, possunt eadem in Entitate

manere, sublatis iis, quae connotant, modo connotatio illa, non inferat respectum secundo essentialem, qualem dicunt creaturae ad Deum. Sed praedicatum vitalitatis in actu v. g. cognitionis, est connotativum, & non fundat respectum secundo essentialem. Ergo potest manere eadem entitativè cognitio, & non dicere praedicatum vitalitatis. Major probatur inductione in omnibus connotativis entibus; Minor quoad primam partem probatur, quia vitalitas semper in obliquo importat principium intrinsecum, Ergo est praedicatum connotativum, & sicut relatio dicit esse ad, ita vitalitas dicit esse ab, adeoque utraque formalitas est connotativa. Quod autem non sit respectus ille secundo essentialis inclusus in ipsa entitate actus vitalis, inde probatur, quia non est major connexio actus vitalis quoad entitatem cum principio, quam sit connexio fundamenti quoad entitatem spectati, cum suo termino, connexio autem fundamenti non est talis, quin entitativè idem possit manere fundamentum, non posito termino Ergo. Tum quia sicut entia non sunt multiplicanda sine necessitate, sic nec multiplicandae formalitates ita essentielles, ut ipsis deficientibus stare non possit eadem entitas; nulla autem necessitas & nullum fundamentum ponendae talis connexionis inter entitatem actus vitalis & inter suum principium. Tum quia si perpendatur tota definitio vitalis ex illa non inferretur esse essentialem in ipsa entitate inclusam dependentiam à suo principio.

PROBATUR 2. Quia id non implicat contradictionem, ut patebit solutione Argumentorum.

PROBATUR 3. Restaurando rationes quas sibi opposuit Amicus, easqueolvere conatus est.

PRIMA RATIO. Libertas non est intrinseca actui libero, Ergo nec vitalitas.

RESPONDET AMICUS, Libertas nequit salvari nisi in potentia, liberum enim est quod potest operari & non operari, hoc autem non competit actui, qui dum est, non potest non esse, vitalitas autem maximè competit actui, est enim ipsum exercitium vitae ab intrinseco perficiens viventem, ultra perfectionem quam à generatione accepit. Contra; Tum quia actus liber est ipsum exercitium libertatis, & tamen potest salvari & poni illius entitas, & non à potentia libera, Ergo & actus vitalis poterit poni quoad entitatem, licet actus vitalis sit exercitium vitae. Tum quia posse esse & non esse est connotatum actus liberi, tale, ut esse possit ipsa entitas actus, sine tali connotato, Ergo & esse ab intrinseco, erit simile connotatum actus vitalis, ut sine eo possit esse, quoad entitatem. T. 2. posse esse & non esse infert extrinsecitatem libertatis, Ergo & esse ab intrinseco infert extrinsecitatem vitalitatis, & sicut exercitium actuale libertatis solvatur per Amicum non ratione actus, sed ratione potentiae, ita & exercitium vitalitatis, salvabitur ratione ipsius principii, non verò ratione actus.

Secunda RATIO est. Potest Deus producere actum vite vegetantis quoad totam suam intrinsecam perfectionem, Ergo & actum vite cognoscentis.

RESPONDET Amicus negando Consequentiam, disparitatem dat; Quia in entitate actus vite vegetantis, nullus includitur intrinsecus respectus ad principium vegetans, secus in entitate actus vite cognoscentis, idque ex eo, quod actus vite cognoscentis atque appetentis, sit ipse activus, vitalisq; conatus, & attentio potentiae, ad objectum, non per ipsam productionem formaliter, quae est sola dependentia actus a potentia, sed per entitatem ipsam actus. Actus vero vite vegetantis, solum dicit vel intrinsecum incrementum viventis, vel substantiae genitae, quae non nisi ratione solius productionis, dicit respectum ad principium vegetans. Unde hi actus dici possunt vitales, tantum extrinsecè ratione productionis. Actus autem vite cognoscentis, & appetentis sunt vitales intrinsecè ratione suae entitatis, ratione enim suae entitatis sunt vitales tendentiae. *Contra est:* Tum quia in entitate actus vite vegetantis, non includitur intrinsecus respectus ad principium vegetans, nec actus vite vegetantis est activus & vitalis conatus ad ponendum suum effectum, Ergo nec actus vite cognoscentis, consequenter si potest Deus producere quoad entitatem actum vite vegetantis, poterit & actum vite noscentis; Tum quia falsum est, quod actus vite vegetantis, dicat solum extrinsecum incrementum viventis, vel substantiae genitae, ut patet ex supradictis, etsi in vegetatione substantia producta non nisi ratione solius productionis dicit respectum ad principium vegetans, inferam etiam cognitionem non nisi ratione productionis, dicere respectum ad principium vitale. Tum quia actus vite vegetantis, non nisi extrinsecè est vitalis, Ergo & actus vite noscentis.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT 1. Amicus Auctoritatem S. Thomae 1. Parte quaest. 34. art. 1. ad 2. ubi definiens verbum, quod est actus ipse intelligendi, ait esse aliquid ab alio emanans, idemq; dicit de conceptu mentis, & quaest. 2. de Veritate art. 2. ad 5. Omne intelligere in nobis proprie loquendo est dicere, jam autem dicere importat habitudinem ad dicentem & 2da 2da. quaest. 23. art. 2. dicit de actu voluntatis esse, ut a voluntate operantis procedat.

RESPONDETUR. S. Thomam asserere quidem, quod verbum procedat ab alio, sed non dicit istud procedere esse insupplebilem rationem, & certe aliud est verbum est ab alio, & verbum secundum entitatem suam spectatum, non est nisi ab hoc alio. Primum dicit S. Thomas non secundum. Quod autem Amicus dicit de ratione amoris esse, ut sit voluntarius; si ly voluntarius significet, quod amor quoad entitatem non nisi a voluntate procedat, petit principium. Si autem ly volun-

tarius est amor, idem significet, ac, quod amor, natus sit procedere a voluntate, vera est propositio; sed nihil contra facit.

INSTAT idem. S. Thomas Activam dependentiam actus vitalis a potentia vitali, ponit in ipsa definitione actus vitalis, & tamen non ponuntur nisi essentia in definitione.

RESPONDETUR. Imprimis retorquendo argumentum, ponitur in definitione veri actus conformitas cum objecto, in definitione actus liberi, ponitur posse esse non esse, in definitione relationis terminus &c. tamen nec veritas actui vero, nec libertas libero, nec terminus relationi est quid intrinsecum, Ergo quamvis actus vitalis per dependentiam ab intrinseco definiatur, non sequitur, ly illud: ab intrinseco esse, importare formalitatem, ipsi etiam entitati actus innexam. Directè autem ad argumentum dicitur, quod in definitione entium connotativorum, poni soleant, etiam ea, quae sunt extrinseca illi connotata, licet in definitione absolutorum id non fiat.

OBJICITUR 2. Si posset entitas actus vitalis quoad omnia intrinseca a solo Deo produci, sequeretur illam si uniatur potentiae vitali collaturam suum effectum formalem. Sequela probatur; quia si non conferret suum effectum formalem, vel ideo non conferret, quia activa productio potentiae vitalis, requiritur ut ratio formalis, quae potentia attingit suum objectum, vel saltem quia est conditio necessario praerequisita, ut potentia per suum actum, possit objectum attingere. Neutrum dici potest. Non primum. Quia potentia per id formaliter attingit objectum, quod est formalis attingentia objecti. Atqui non productio, sed terminus ipse productionis, est formalis attingentia objecti, quae est intentionalis tendentia in objectum, intentionalis autem tendentia, est formalis expressio, vel inclinatio in objectum, qualis non est ipsa productio; cum non sit aliud, nisi ipsa dependentia actus a potentia producente. Non etiam secundum, quia ipsa tendentia activa non requiritur ut ratio formalis attingendi objectum, non apparet cur requiri debeat, nisi ut uniatur actus cum potentia, quae unio fieret, quamvis a solo Deo produceretur ille actus.

RESPONDETUR. Distinguenda sunt haec propositiones: habere intellectionem & intelligere, habere intellectionem non aliud dicit, nisi unitum sibi esse actum intelligendi, hocq; verificabitur etiam posita intellectione in lapide. Intelligere autem praeter capacitatem subiecti, habentis illud actum, notat motum ipsum activum intelligentis, ab intrinseco, per se immanetem; hinc eo casu, illa intellectione producta, & posita v. g. in intellectu Petri, non esset Petrus intelligens, quia non se moveret ab intrinseco, ad illam productionem, quae activa productio non est quidem ratio formalis, tendentia in objectum, est tamen ratio formalis, salvativa vitalitatis; quae sola facit intelligentem, quia sola facit

est moventem se ab intrinseco, tales autem denominationes, non habentur nisi ex formalitate vitalitatis.

INSTA IDEM PRIMÒ: Quicumque actus potentiae cognoscentis, atque appetentis, dicit essentialem respectum, ad intrinsecum principium cognoscentis & appetentis, tanquam proprius effectus ipsius. Ergo neque secundum Entitatem à solo Deo producibilis est.

RESPONSUM supra retorquendo argumentum, de veritate, relatione, libertate. Ad maximum, actus notitiae, dicit essentialem respectum ad intrinsecum principium, tanquam ad connotatum, salvans suam vitalitatem: sed extra circumstantiam salvandae vitalitatis, non dicit respectum essentialem.

INSTA SECUNDÒ. Talis respectus ad potentiam, non distinguitur ab ipsa Entitate actus. Ergo si sine hac entitate producatur, non idem produceretur.

RESPONSUM supra. Quòd talis respectus secundum id quod dicit in recto, non distinguitur ab ipsa Entitate actus, secus secundum id, quod dicit in obliquo; & quòd ille respectus, ad potentiam, non distinguitur ab ipsa entitate actus, in circumstantia retentae formalis vitalitatis.

OBJICI potest tertio. Modi ita sunt determinati ad hanc potentiam, ut alius principium illorum non possit esse, nisi haec potentia. Ergo & actus vitales, ita sunt determinati ad hanc potentiam, ut non possint principiari, nisi ab hac potentia. Probatur consequentia, ideo modi non possunt produci nisi ab hac potentia, quia sunt essentialis determinatio huius potentiae; sed etiam actus vitales, sunt essentialis determinatio huius potentiae, ex quo principium, infra etiam dicitur, illos non produci per intermediam aliquam actionem. Ergo si modi non possunt produci nisi ab hac potentia, etiam actio vitalis, non poterit produci, nisi ab hac potentia.

RESPONDETUR. Argumentum hoc multum probare, probat enim quod eundem Caimum non poterit generare Abel, non enim potuisset eandem unionem producere siue haec sit modus siue non sine modo; nam haec modalitas, non nisi sibi unum principium determinat, ut vult obijciens. Directè autem ad argumentum dicitur, quòd modus respectu ejus, cujus est modus, determinat principium, & ita actione Petri non potest agere Paulus, quia actio respectu Petri, habet rationem modi; nihilominus modus non determinat sibi principium, & ita actione Petri, non potest agere Paulus, quia actio respectu Petri, habet rationem modi, unionem etiam Petri non potest uniri Petrus, quia unio respectu Petri habet rationem modi; nihilominus modus non determinat sibi principium, si respectu illius, habeat potius rationem termini vel effectus; & ita eadem numero unio, potest diversis actionibus produci, nam respectu illarum

actionum, habet se per modum termini, quamvis haec unio ut dixi, non possit esse nisi huius materiae & huius formae, quia respectu istorum extremorum, exercet rationem modi; sic & in praesenti, actio vitalis respectu hoc, quo, non exercet rationem vitalis, non determinat sibi principium, licet in quantum exercet rationem vitalis, determinet sibi illud.

INSTA BIS PRIMÒ. Ex vi doctrinae nostrae, sequitur, quòd distinguitur ab actu vitali vitalitas, sique illi aliquid superadditum extrinsecum; siquidem potest esse entitas actus vitalis, & non esse vitalitas, non potest autem dici, quòd vitalitas, sit quid extrinsecum actui vitali, quia nihil vivit per aliquid extrinsecum.

RESPONSUM supra; Quod non possit esse entitas actus in circumstantia productionis ab intrinseco, & non esse vitalis, & à sic sumpto actu, non distinguitur vitalitas, licet extra has circumstantias, distinguitur à vitalitate; petatur explicatio ex materia de relatione. Quòd attinet ad illud principium: nihil vivit per superadditum; si simpliciter accipiat, probabit corpus non vivere per animam, nec animari, quia nihil vivit per superadditum: itaque dicta propositio debet sic restringi: quòd nihil vivat per extrinsecum & superadditum, si illud superadditum, vel se non habeat per modum partis, ut se habet anima respectu corporis, vel illud superadditum non se habeat per modum connotati extrinseci quidem, intrinsecè tamen requisiti.

INSTA BIS SECUNDÒ. Ergo saltè deberet actio vitalis per actionem distinctam produci, cum possit esse entitas actus, & non esse vitalis; & sic ut quia potest esse entitas effectus, & non produci ab hac causa; sequitur illam produci debere per intermediam actionem, ita idem dicendum erit de actione vitali; & tamen huic oppositum infra dicitur.

RESPONDETUR. In Physicis diximus in materia de creatione, quòd possit esse entitas aliqua & non esse creata, tamen si creatur, non est necesse illam creari distincta actione, sic & in praesenti, quamvis possit esse entitas actus vitalis, & non produci ab intrinseco, si producat ab intrinseco, non sequitur produci debere per actionem distinctam. Cujus ulterior haec ratio est; tunc scilicet debere produci effectum per distinctam actionem, qui alias potest esse à parte rei, & non produci ab hac causa, quando transit à non esse causati ad esse causati, sufficiens dari mutatio non potest, nisi ponatur modalis entitas. Potest autem sufficiens hic dari mutatio sine entitate modali, nempe si proficiatur actio à principio debito, quae mutatio non sufficit ut dicatur Abel esse filius Adami, quia ejus generatio de se, non minus est debita Adamo, quam Abeli.

INSTA BIS TERTIÒ. Dictam mutationem non esse sufficientem, si enim quæ ratur: quare haec entitas actus cum potuerit esse & non esse vi-

† (K) 3

talis,

talís, transeat ad esse vitalis, respondebitur: Quia non proficiscitur à principio indebito, si queratur, potest esse entitas actus, & non habere hoc quod est non proficisci à principio indebito, respondebitur: Quia proficiscitur ab intrinseco principio, de quo ipso queritur, quid sit? petiturque principium, quia respondetur ideo esse actum vitalem, quia est vitalis.

RESPONDETUR. Non peti hoc principium, quia respondere per definitionem actus vitalis, non est respondere petendo principium, sed est dare ultimum responsionis. Quod si ulterius queratur quid sit proficisci ab intrinseco? & per quid transeat ad esse proficiscens ab intrinseco? melior responsio formari non potest, quam faciundo inductionem, & ostendendo, quid sit proficisci ab intrinseco.

INSTABIS 4. Non potest sufficiens mutatio ostendi ad transitum à non esse causantis ad esse causantis, quod scilicet nulla alia causa creata se moverit ad hunc effectum producendum. Ergo nec ad vitalitatem sufficiens erit mutatio, quod non sit producta illa entitas à principio indebito.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam, quia ut dicebam in Physicis fieri potest ut omnes assumantur causa ad eundem effectum Divinitus producendum, quo casu non est sufficiens mutatio, cur hæc causa causabit, quia scilicet alia non causarent, cum posset fieri ut alia causent, causet tamen & hæc, nec ejus causatio explicari poterit per negationem causantium aliarum causarum. Jam autem si assumantur omnes alia cause ad actum cognitionis producendum, respectu omnium aliarum, non esset cognitio illa vitalis, nisi respectu principii intrinseci & debiti, hinc negatio perfectionis à principio indebito, erit sufficiens, ut hæc nonnisi causa, causet illum effectum, utque ille sit vitalis.

INSTABIS 5. Hoc quod se ipso dependet ab aliquo principio non potest produci per intermediam actionem, Ergo cum actus cognitionis per se pendeat à principio vitali, non potest produci per intermediam actionem, quo posito sic ulterius turgetur: Quod non producitur per intermediam actionem, non potest nisi ab hoc principio produci.

RESPONDETUR. Actum illum à principii indebitis actione condistincta producendum, sed à principio debito sine ulla actione intermediaria: quia tamen hoc, quod est dependere seipso, non habet actio vitalis nisi in circumstantia retentæ vitalitatis, fit ut extra hanc circumstantiam, distincta actione produci possit.

QUÆSTIO II.

De Divisione Animarum & Subiectis.

Dividitur communiter anima in negativam, quæ plantis convenit, in sensitivam, quæ animalibus, in rationalem, quæ homini, & circa hanc ultimam

Quæritur potest: An secundum gradum intellectui informet corpus Anima Rationalis negat Cajetanus, affirmant communiter reliqui. Commodius sub distinctione respondebitur. Si enim intellectuale sumatur, prout est à parte rei identificatū sensitivo & vegetativo in anima, sic etiam secundum gradum intellectui informat, quod enim convenit creatæ formalitati, realiter debet convenire & alteri cui identificatur. Si autem intellectivum formaliter, sumatur per ordinem ad nostros conceptus, præcisè; sic sumpta, non est informativa anima corporis, secundum gradum intellectualis; ex præcisa enim ratione intellectualis, absolvit à corpore.

Sed ante infusionem animæ rationalis præcedit distincta realiter anima vegetativa per quam nutriatur fœtus, & quam postea subsequatur sensitiva, ac denique hac expulsa succedat rationalis. Hæc successio non est admitenda, multiplicat enim Entia sine necessitate, poterit enim rationalis anima, in quantum habet dispositiones ad vitam nonnisi vegetativam, exercere officium vegetativæ in quantum habet dispositionem nonnisi ad sensationes, exercere operationes sensitivas. In hac resolutione unum difficile est, nam ante quadraginta dies, non infunditur anima fœtui masculo, & tamen fœtus post conceptionem brevi, nutritur sanguine per venam umbilicarem & in abortivo quatuordecim v. g. dierum, si figatur stylus retrahit sese, Ergo vivit & non per animam rationalem, quæ tum non supponitur adhuc infusa. Sed neque id evincit, nam nutritio illa referri debet in vim materialem, & retractio illa in spirituum calidorum copiam; & sicut amputato capite si ex templo pungatur, solet retractio accidere, & non propter animam, sic & in præfenti.

DIFFICULTAS I.

Animaturne Sanguis?

Affirmat Hurtardus, Ariaga & Oviedo; negat uterque Suarez, Valquez, Pontius, pensanda sunt fundamenta utriusque partis.

Punctum Difficultatis I.

Proponuntur argumenta partis negativæ.

Primum Argumentum est, quo utitur recentior Suarez. Solæ partes componentes & integrantes corpus informantur ab anima, non verò partes non integrantes. Sed sanguis non est pars componens & integrans corpus, sed solum pars requisita ad operationes, Ergo &c. Minorem probat autoritate Innocentii: qui condistinctuit partes componentes, & has appellat quatuor elementa, à partibus non componentibus; quales sunt quatuor humores.

RESPON-